

Motion till riksdagen 2013/14:A301

av **Christina Høj Larsen m.fl. (V)**

Inkludering och antidiskriminering

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Inledning.....	3
4	Bra skola för alla barn	4
4.1	Öppen skola	4
4.2	Mer resurser till studiehandledning på modersmål.....	4
4.3	Gratis frukost för elever i grundskolan.....	5
5	Språksatsningar för vuxna	5
5.1	Svenskundervisning från första dagen i Sverige	5
5.2	Högre kvalitet på sfi.....	6
6	Jobb och utbildning	6
6.1	Validering och kompletteringsutbildningar.....	6
6.2	En andra chans	7
6.3	Effektivare matchning och rekryteringsmässor.....	8
6.4	Obligatoriska kravprofiler vid rekrytering	9
6.5	Flerspråkighet och tvärkulturell kompetens merit vid anställning	9
7	Fler bostäder	10
7.1	Bostadsförmedling	10
8	Flyktmottagande ett nationellt ansvar.....	10
8.1	Anhöriginvandrares rätt till introduktion	11
9	Nolltolerans mot diskriminering.....	11
9.1	Mer resurser till DO	11
9.2	Regionalt DO som kan driva diskrimineringsfall.....	12
9.3	Höjt skadestånd i diskrimineringsmål	12
9.4	Analys av myndigheters rekryteringsprocesser.....	12
9.5	Likabehandlings- och mångfaldsplaner mot diskriminering	13

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt valideringsuppdrag till Arbetsförmedlingen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återinföra kravet på arbetsgivare att anmäla lediga platser till Arbetsförmedlingen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet.
4. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om hur en lagändring om obligatoriska kravprofiler i enlighet med vad som anförs i motionen bör utformas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att styrkt tvärkulturell kompetens, liksom flerspråkighet, ska räknas som merit vid alla offentliga anställningar.¹
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge DO i uppdrag att öppna och driva minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om höjda skadestånd i diskrimineringsmål och rätt till skadestånd för arbetssökande som diskriminerats.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge DO i uppdrag att utveckla verktyg för kritiska analyser av rekryteringsprocesser och bidra till att detta tillämpas på de tio största myndigheterna.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla arbetsgivare med fler än tio anställda ska omfattas av skyldigheten att upprätta mångfalds- och likabehandlingsplaner gällande samtliga diskrimineringsgrunder.

¹ Yrkande 5 hänvisat till FiU.

3 Inledning

Det svenska samhället utmärks av allt djupare orättvisor. Samtidigt som en del blir allt rikare och får mer makt, hålls andra utanför och förblir maktlösa. Och när klyftorna växer drabbas vissa mer än andra. Klassklyftorna följer allt oftare etnicitet och samverkar även med existerande maktstrukturer kring exempelvis kön. Den politik som hittills förts har inte förmått bryta segregation och utestängning. Vänsterpartiet menar att det är tid för en ny politik. Vi vet att lösningen inte ligger i misstänkliggörande och hårdare tag mot invandrare. Rasism och främlingsfientlighet måste aktivt bekämpas. Det som behövs är arbete för ett rättvist och jämlikt samhälle.

Att bygga ett bra samhälle handlar inte om att se till att människor anpassar sig för att passa in. Ett bra samhälle där det finns en plats för alla kan vi bara skapa genom att se till att var och en själv får välja hur hen vill leva sitt liv och med vilka ord hen vill beskriva sig själv. I ett sådant samhälle fokuserar vi på det vi har gemensamt i stället för på det som skiljer oss åt. Därför väljer vi att inte använda ordet integration. I stället vill vi prata om inkludering. Med ett inkluderande samhälle menar vi ett samhälle som inte gör skillnad på människor utifrån klass, kön eller etnicitet. Ett samhälle som aldrig ger upp hoppet om människor. Ett samhälle där alla har rätt till en andra chans. Vi menar att det som krävs för att inkludera fler är ordentligt med resurser så att vi kan komma ifrån standardlösningar som inte passar någon och i stället erbjuda alla en individuell lösning som passar just dem.

Det viktigaste för en fungerande inkludering är att med kraft driva en generell välfärdspolitik tillsammans med aktiva insatser mot diskriminering. Vad som behövs är att skapa fler jobb, bygga fler bostäder som folk har råd att bo i och skapa en likvärdig skola som inte delar upp eleverna på ett segregande sätt.

För Vänsterpartiet innebär inkludering att ge alla förutsättningar för rätten till utbildning, arbete och bostad samt aktivt motverka samhällets rasistiska och patriarkala strukturer. Därför behöver vi såväl kraftfulla verktyg mot rasism och diskriminering som åtgärder som kan ge nyanlända samma möjligheter som svenskfödda att leva och arbeta i det svenska samhället.

Invandring är en positiv kraft för ett samhälle. Om bara människor släpps in på arbetsmarknaden och vi för en politik för full sysselsättning är invandring ekonomiskt mycket positivt. Diskriminering på arbetsmarknaden och att låta människor gå arbetslösa är ett oerhört slöseri – både ekonomiskt och mänskligt.

Diskriminering gör att det tar för lång tid för många att bli delaktiga i samhället.

Fel! Okänt namn

4 Bra skola för alla barn

Den svenska skolan har på senare år fjärrat sig allt mer från likvärdighet och höga ambitioner. Eleverna får inte den undervisning de behöver och når inte skolans mål.

Många elever med invandrarbakgrund hör till förlorarna i dagens svenska grundskola. För att vända trenden med sjunkande resultat och ökade skillnader mellan olika skolor behöver vi göra satsningar som jämnar ut skillnaderna och skapar förutsättningar för fler elever att skaffa sig behörighet till gymnasiet. Därför lägger vi i motion 2013/14:Ub396 Grundskolan, en rad förslag för att åter göra skolan mer likvärdig.

4.1 Öppen skola

Alla barn har inte samma förutsättningar att klara av skolan. Den elev vars föräldrar har högre utbildning har större möjligheter att få hjälp med skolarbetet hemma. För att kompensera dessa skillnader i förutsättningar vill Vänsterpartiet se en öppen skola där eleverna kan få den stöd och den studiehandledning de behöver för att utvecklas och klara skolans mål.

För att ge skolorna förutsättningar att erbjuda läxhjälp i skolan satsar vi 200 miljoner kronor per år på ett stimulansbidrag för läxhjälp. För 2014 innebär detta en extra satsning jämfört med regeringens på 184 miljoner kronor. Elevernas behov och förutsättningar varierar. Därför bör skolorna själva avgöra hur de bäst bedriver läxhjälpen. Vår satsning på ett stimulansbidrag för läxhjälp beskriver vi i motion 2013/14:Ub463 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Vi menar att allt skolarbete ska kunna ske på skoltid och att det är skolan och lärarna som ska ansvara för elevernas lärande. När skolan ger hemläxor utan att samtidigt erbjuda eleverna möjlighet att göra dem i skolan med lärarhjälp, delas eleverna upp i två tydliga grupper: de som kan få mycket hjälp hemifrån och de som inte kan det. I en kompensatorisk skola ska eleverna få allt det stöd de behöver under sin skoldag. På så sätt kan skolan väga upp för skillnaderna i hemförhållanden och fler elever kan klara av att nå kunskapsmålen. För att eleverna ska få de förutsättningar och den tid de behöver för lärande behövs fler lärare. Vår satsning på fler lärare beskriver vi i Vänsterpartiets budgetmotion för 2014, 2013/14:Fi254 En ekonomisk politik för bättre välfärd.

4.2 Mer resurser till studiehandledning på modersmål

Många elever som kommer till Sverige efter 7 års ålder får i dag gå alldeles för länge i förberedande klasser. I dessa klasser samlas elever med olika förkunskaper och förutsättningar. Och så fort det kommer in nyanlända elever i

klassen sjunker nivån på undervisningen varvid de som gått längre i den förberedande klassen tappar sin motivation. Allt detta påverkar deras skolresultat negativt. Samtidigt har många nyanlända som går i vanliga klasser svårt att hänga med när undervisningen sker på svenska. För att nyanlända elever så snart som möjligt ska kunna komma in i den vanliga undervisningen utan att deras skolresultat påverkas negativt behöver de få studiehandledning på sitt modersmål.

Vänsterpartiets långsiktiga ambition är att samtliga elever i grundskolan och gymnasieskolan som kommer till Sverige efter 7 års ålder ska få tillgång till studiehandledning på sitt modersmål motsvarande två timmars studiehandledning per vecka. Som ett steg i denna riktning föreslår vi ett stimulansbidrag till kommunerna för utbyggd studiehandledning i grundskolan på 150 miljoner kronor. Denna satsning beskriver vi utförligare i motion 2013/14:Ub396 Grundskolan.

4.3 Gratis frukost för elever i grundskolan

Många barn och ungdomar äter inte frukost hemma. Det kan bero på att tiden inte räcker till eller på dåliga matvanor. Det finns emellertid också barn som möts av ett tomt kylskåp på morgonen. Föräldrarna har helt enkelt inte råd att köpa mat. Dessa barn är beroende av den fria skollunchen för att kunna äta sig mätta.

Erfarenheten från de skolor som testat frukostservering visar att det blir lugnare i klassrummen, frånvaron minskar, eleverna blir ”pedagogiskt tillgängliga” och deras intresse för kost och hälsa ökar. Vi vill därför att alla grundskolor ska erbjuda eleverna kostnadsfri frukost i skolan. Denna satsning beskriver vi utförligare i vår motion Barnfattigdom.

5 Språksatsningar för vuxna

Språket är en nyckel som öppnar nya möjligheter för människor. Därför är det viktigt att se till att så många som möjligt av de som lever i Sverige behärskar svenska. Det gör vi bäst genom att erbjuda människor goda möjligheter att lära sig svenska, inte genom att straffa dem som ännu inte lärt sig att behärska språket.

5.1 Svenskundervisning från första dagen i Sverige

De flesta i debatten är överens om att kunskaper i svenska är viktiga för en framgångsrik inkludering och att det är viktigt att nyanlända så snabbt som möjligt får möjlighet att lära sig svenska. Trots det ger Migrationsverket i dag inte asylsökande någon svenskundervisning. Anledningen är att regeringen lyft ut kravet att svenskundervisning ska ingå i utbudet av organiserad verk-

Fel! Okänt namn på

samhet ur regleringsbrev för Migrationsverket. I motion Flyktingmottagande föreslår Vänsterpartiet därför att regeringen ska se över regleringsbrev till Migrationsverket i syfte att återinföra svenskundervisningen.

5.2 Högre kvalitet på sfi

Det är viktigt att alla som lever i Sverige kan prata svenska. Språket är en nyckel för att bli delaktig i samhället. De invandrare och flyktingar som trots många år i Sverige inte kan svenska har svårt att få ett arbete. Därför vill Vänsterpartiet höja kvaliteten i utbildningen i svenska för invandrare (sfi), bl.a. när det gäller tillgången till varvad praktik och validering, fler lärarledda timmar och välutbildade sfi-lärare. Vi vill se en tydligare individualisering och fler undervisningstimmar per vecka. Sfi ska kunna läsas i kombination med praktik, arbetslivsorientering, validering, annan utbildning eller förvärvsarbete. Vi vill också särskilt utveckla Sfi med yrkesinriktning. Vi utvecklar dessa förslag vidare i motion 2013/14:Sf268 Flyktingmottagande.

6 Jobb och utbildning

Det viktigaste för att minska arbetslösheten bland invandrare är att minska arbetslösheten överhuvudtaget – vi måste ha en politik för full sysselsättning. Därför ligger tyngdpunkten i vår ekonomiska politik på att öka sysselsättningen i både privat och offentlig sektor genom investeringar i bl.a. bostadsbyggande, grön infrastruktur och fler anställda i välfärdssektorn. Vi gör också omfattande satsningar på yrkesinriktade utbildningar och bättre arbetsmarknadspolitiska insatser för att ge främst unga och långtidsarbetslösa arbetslivserfarenhet som leder till varaktiga jobb.

6.1 Validering och kompletteringsutbildningar

Att människor har ett jobb är inte nog. Alltför många har i dag ett jobb som inte motsvarar deras utbildning. Ofta är det flyktingar och invandrare med akademisk examen som försörjer sig som taxichaufförer eller städare. Detta innebär dels att dessa människor inte får utnyttja sin fulla potential på arbetsmarknaden, dels att det blir svårare för dem med mindre utbildning att skaffa sig ett jobb. Därför vill Vänsterpartiet göra en satsning på att förbättra matchningen på arbetsmarknaden genom bättre validering och kompletteringsutbildningar.

För att bättre ta till vara de erfarenheter och resurser invandrare har med sig till Sverige, krävs bättre system för validering av både teoretiska och praktiska kunskaper och bättre möjligheter att komplettera tidigare kunskaper och erfarenheter.

Vad gäller validering av utländsk högskoleutbildning har det sedan mitten av 1980-talet funnits en systematisk verksamhet för bedömning och erkännande av denna. Det finns också en väl utvecklad verksamhet för att högskolestudenter ska kunna tillgodoräkna sig utbildning som genomförts utomlands. I detta sammanhang bör också de senaste årens utveckling av validering av reell kompetens nämnas, som innebär en skyldighet för högskolorna att bedöma kunskaper och erfarenheter oavsett om de är formellt dokumenterade eller inte. Detta gäller oberoende av vilket land den reella kompetensen har förvärvats i.

Det saknas ett samlat grepp om den validering som rör yrkeskunskaper och hur detta hanteras ser mycket olika ut runt om i landet och inom olika branscher. Arbetsförmedlingen bör ha huvudansvaret för validering av utländska utbildningsmeriter och yrkeskunskaper. Detta för att skapa likvärdighet över landet och förstärkt tillgång och kvalitet generellt. Mot denna bakgrund bör regeringen återkomma med ett sådant nationellt valideringsuppdrag till Arbetsförmedlingen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I dag finns det kompletteringsutbildningar för personer med examen som exempelvis läkare, jurist och sjuksköterska från länder utanför EU/EES och Schweiz. Den största delen av dessa utbildningar finansieras med arbetsmarknadsmedel och såväl bredden som utbudet och antalet utbildningsplatser varierar från år till år med finansieringen. Det stora antalet sökande till varje plats visar att behovet av kompletteringsutbildningar i dag är större än utbudet. Bristen på utbildningsplatser hänger samman med att regeringen under åren 2008–2010 bara använde knappt hälften av de pengar som fanns avsatta för kompletteringsutbildningar.

I dag har bara var tredje invandrarakademiker med samhällsvetenskaplig utbildning ett arbete i nivå med sin kompetens. Det visar på behovet av fler kompletteringsutbildningar inom detta område. Vänsterpartiet vill både öka och bredda utbudet av kompletteringsutbildningar. Genom att öka antalet platser på de utbildningar som i dag ges vid svenska högskolor kan en större andel av de sökande få plats på utbildningarna. Och genom att bredda utbudet av utbildningar kan fler invandrarakademikers kompetens tas till vara. En rimlig ambition är att öka och bredda utbudet av kompletteringsutbildningar för personer med examen från länder utanför EU/EES och Schweiz så att antalet elever på dessa utbildningar fördubblas jämfört med de senaste åren och att även antalet yrkesinriktningar som erbjuds fördubblas. Vänsterpartiet satsar därför i sin budgetmotion för 2014, 2013/14:Fi254, 43 miljoner kronor för att öka och bredda utbudet av kompletteringsutbildningar.

6.2 En andra chans

Många av dem som i dag är arbetslösa saknar grundläggande utbildning från grund- eller gymnasieskola. Samtidigt krävs ofta minst gymnasieutbildning för att få ett arbete och det är även nödvändigt för att kunna vidareutbilda sig på yrkeshögskola eller universitet. Ungdomar som saknar gymnasieexamen

Fel! Okänt namn på

löper stor risk att bli långtidsarbetslösa eller fastna i korta anställningar med återkommande arbetslöshetsperioder.

Att så många står utanför arbetsmarknaden är ett slöseri med mänskliga resurser. Därför vill vi ge en andra chans till dem som inte lyckats lära sig svenska eller inte klarat av att skaffa sig godkända betyg från grundskolan och gymnasiet.

Möjligheterna att läsa in grundskola och gymnasium eller skaffa sig en yrkesutbildning som vuxen måste förbättras och tillgången till eftergymnasial utbildning av hög kvalitet måste öka. Vi ökar därför antalet utbildningsplatser inom såväl komvux som yrkeshögskolan och högskolan.

Vi vill också införa en rätt att läsa in gymnasieskolan inom vuxenutbildningen. Det ska kunna ske antingen inom den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskola. Vi inför ett särskilt studiebidrag för unga arbetslösa på motsvarande nivå som hela studiemedlet. Även arbetslösa som är fyllda 25 år erbjuds gymnasiestudier inom vuxenutbildningen med en förmånlig finansiering i form av aktivitetsstöd eller studiemedel med högre bidragsdel. Vi höjer också studiemedlen.

Vi utökar komvux med fler platser. Vi satsar på fler platser i yrkeshögskolan och vill se en permanent högre nivå när det gäller yrkesvux. Som en del i vår satsning för att öka sysselsättningen och utbildningsnivån ökar vi även antalet högskoleplatser. Denna satsning beskriver vi i Vänsterpartiets budgetmotion för 2014, 2013/14:Fi254.

6.3 Effektivare matchning och rekryteringsmässor

Endast ungefär en tredjedel av alla lediga tjänster anmäls till Arbetsförmedlingen. De flesta lediga jobb tillsätts i stället via kontakter i det egna nätverket. Det innebär att människor med mindre utbyggda kontaktnät har en begränsad tillgång till de lediga tjänster som ändå finns. Trots detta har regeringen avskaffat lagen om allmän platsanmälan. Vänsterpartiet menar att detta är principiellt problematiskt och att det riskerar att öka den etniska segregationen på arbetsmarknaden. Personer som invandrat har som regel betydligt färre informella kontaktnät i det svenska samhället.

Med tanke på att utlandsfödda, i synnerhet personer födda utanför Europa, redan är överrepresenterade i arbetslöshetsstatistiken, är det helt oförsvarligt att genomföra reformer som riskerar att ytterligare försvåra för denna grupp att komma in på arbetsmarknaden. En effektiv matchning förutsätter en gemensam plats där lediga jobb utannonseras. Det underlättar att rätt kompetens utnyttjas på arbetsmarknaden, och att geografisk och yrkesmässig rörlighet stärks. Detta är särskilt viktigt för människor som ännu inte har så stark förankring på arbetsmarknaden, t.ex. unga och människor som endast levtt kort tid i Sverige. Kravet på arbetsgivare att anmäla lediga platser till Arbetsförmedlingen bör därför återinföras. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För att den reformen ska få avsedd effekt krävs att Arbetsförmedlingen också får i uppdrag att utveckla sitt arbetssätt så att den ger arbetsgivare star-

kare incitament för att anmäla lediga platser. Mer fokus måste läggas på att anvisa rätt sökande till rätt plats, något vi utvecklar i motion 2013/14:A296 En aktiv arbetsmarknadspolitik.

Arbetsförmedlingen bör också få i uppdrag att systematisera arbetet med rekryteringsmässor för att skapa möjligheter för kontakter mellan arbetsökande och arbetsgivare inom olika branscher. På flera håll i landet har Arbetsförmedlingen, ofta i samverkan med exempelvis länsstyrelsen, anordnat rekryteringsmässor eller liknande, med inriktning mot olika grupper av arbetsökande och mot olika branscher. Detta format har visat sig vara särskilt lyckosamt för att fånga upp unga och personer med utländsk bakgrund.

Regeringen bör därför återkomma med ett uppdrag till Arbetsförmedlingen att systematisera anordnandet av rekryteringsmässor över hela landet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6.4 Obligatoriska kravprofiler vid rekrytering

För att skapa likvärdiga möjligheter till arbetsmarknadsinträde för nyanlända och personer med utländsk bakgrund i övrigt måste rekryteringsprocesserna rensas från diskriminering. För att inte godtyckligt utestänga arbetssökande med utländsk bakgrund måste befattningsbeskrivningar och annonser tydligt formulera de krav som ställs, de meriter som är nödvändiga och tillräckliga, samt de urvalsprinciper som kommer att användas genom rekryteringsprocessen. Regeringen bör återkomma med förslag på hur en lagändring om sådana obligatoriska kravprofiler bör utformas. Detta bör riksdagen begära.

Vänsterpartiet anser att positiv särbehandling på grund av etnicitet ska vara möjligt inom arbetslivet under specifika former. Arbetsgivare bör aktivt kunna söka upp nya medarbetare i en underrepresenterad grupp för anställning genom att särskilt efterfråga personer med utländsk bakgrund. Utöver detta bör aktiva främjande åtgärder införas i lagen. Exempelvis ska flerspråkighet räknas som meriterande vid offentlig anställning och det ska vara obligatoriskt för arbetsgivare att upprätta handlingsplaner för etnisk mångfald i fråga om rekrytering.

6.5 Flerspråkighet och tvärkulturell kompetens merit vid anställning

Det är nödvändigt att varje människa dagligen möter världen som den faktiskt ser ut. Detta kräver tvärkulturell kompetens hos utbildningssamordnare och arbetsgivare. Den som talar fler språk än majoritetsspråket har också stor fördel av detta i sitt arbete och det blir allt viktigare för företag och myndigheter att ha flerspråkiga anställda. Därför bör styrkt tvärkulturell kompetens, liksom flerspråkighet, räknas som merit vid alla offentliga anställningar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

7 Fler bostäder

Bostadsbristen gör det svårt att flytta dit där jobben och utbildningarna finns. Allra svårast att hitta en bostad är det för den som saknar pengar och kontakter. På så sätt drabbas människor som levt kortare tid i Sverige hårdare av bostadsbristen än många andra.

Vänsterpartiets mål är att det ska byggas 40 000 bostäder om året varav en majoritet ska vara hyresrätter. Vi vill därför utforma ett statligt stöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning mot hyresrätter. Vårt förslag gör det möjligt att bygga dubbelt så många nyproducerade hyresrätter som i dag. Genom dessa investeringar i nyproduktion av bostäder skapas också samhällsnyttiga jobb.

För att komma till rätta med den akuta bostadsbristen avsätter vi medel till stöd för ombyggnad av befintliga kontorslokaler m.m. till hyresrätter. I dag är hyresfastigheter liksom bostadsrättsföreningar undantagna från regeringens ROT-bidrag. Vänsterpartiet vill skapa förutsättningar för att landets hyresgäster ska kunna bo i moderna, funktionella lägenheter med ökad tillgänglighet och med låg energiförbrukning, samt låga koldioxidutsläpp. Befintligt bostadsbestånd bör upprustas för dagens och framtidens behov. Därför föreslår vi att det införs ett upprustningsstöd för boende i flerfamiljshus. Dessa förslag presenterar vi närmare i motion 2013/14:C431 Bostad är en social rättighet.

7.1 Bostadsförmedling

I dagens Sverige är det svårt att få en bostad utan ett stort kontaktnät eller stora ekonomiska resurser. Detta drabbar särskilt låginkomsttagare, unga och människor som inte levt så länge i Sverige. Förutom att det måste finnas fler bostäder, och i synnerhet hyresrätter, måste dessa fördelas på ett rättvist och förutsägbart sätt. För detta ändamål är bostadsförmedlingar ett bra verktyg. Alla kommuner ska därför vara skyldiga att i egen regi, eller genom regional samverkan, ordna en bostadsförmedling som genom transparenta regler förmedlar de flesta såväl allmännyttiga som privata lägenheter enligt turordning. Förtur p.g.a. sociala eller medicinska skäl ska medges. Dessa förslag utvecklar vi i motion 2013/14:C431 Bostad är en social rättighet.

8 Flyktingmottagande ett nationellt ansvar

Att ge skydd åt dem som behöver det och erbjuda dem plats i samhället är ett nationellt ansvar. Men även om vi får fart på bostadsbyggandet i Sverige igen så kommer det att ta många år innan vi får en balans mellan utbud och efterfrågan på bostadsmarknaden. Det faktum att flyktingmottagandet är ojämnt fördelat mellan olika kommuner leder till bostadsbrist och trångboddhet i många av de kommuner som idag tar emot en stor del av flyktingarna. Samti-

dig finns det rika och välmående kommuner som inte är med och tar sin del av det gemensamma ansvaret. Därför behöver vi lagstifta om att alla kommuner ska ta emot asylsökande så att vi tillsammans kan ge skydd åt dem som behöver det. Förslaget presenterar vi i motion 2013/14:Sf268 Flyktingmottagande.

8.1 Anhöriginvandrares rätt till introduktion

Vänsterpartiet välkomnar förslaget att permanent utöka målgruppen för etableringslagen, som framförs i regeringens proposition Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen (prop. 2012/13:188). Förslaget innebär att kommunerna ska få ersättning för anhöriga till flyktingar som kommer till Sverige inom sex år efter det att anknytningspersonen fått uppehållstillstånd. Däremot ställer vi oss avvisande till det undantag som i proposition görs för de fall där anknytningspersonen blivit svensk medborgare. Våra förslag om hur etableringslagen bör förändras utvecklar vi i motion 2013/14:Sf268 Flyktingmottagande.

9 Nolltolerans mot diskriminering

Diskriminering är ett stort samhällsproblem som hindrar människor från att bli delaktiga fullt ut i samhället. För att komma till rätta med diskrimineringen krävs ett systematiskt och långsiktigt arbete. Det är också avgörande att diskriminering kostar. Det behövs därför både förebyggande åtgärder, insatser för att beivra diskriminering och större möjligheter att se till att den som diskrimineras får betala för det. I dag har Diskrimineringsombudsmannen, DO, varken medel eller mandat för att kunna utföra detta uppdrag. Vi vill därför ge DO mer resurser, ett utökat uppdrag och skapa regionala kontor. Vi föreslår därför i vår motion för Utgiftsområde 13, 2013/14:A333, att DO ska få ytterligare 28 miljoner kronor per år.

9.1 Mer resurser till DO

Det finns flera diskriminerande strukturer i dagens Sverige. En av dem är strukturell rasism som begränsar och påverkar människors vardag och livsmöjligheter i både stort och smått. För att kunna samordna arbetet mot diskriminering behöver DO få resurser att inte bara hantera anmälningar om diskriminering, utan även främjandearbete och samordning av arbete mot de olika diskrimineringsgrunderna.

Fel! Okänt namn

9.2 Regionalt DO som kan driva diskrimineringsfall

I dag är det alldeles för svårt för den som blir diskriminerad att få upprättelse. Därför bör det inrättas minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län med de befogenheter och den juridiska kompetens som krävs för att kunna driva diskrimineringsfall. I praktiken innebär det att varje antidiskrimineringsbyrå måste ha minst en kvalificerad jurist anställd. Samtidigt bör de lokala antidiskrimineringsbyråerna omvandlas till lokala DO-kontor. Dessa blir därmed en del av myndigheten DO. Regeringen bör skriva in ett sådant uppdrag i DO:s regleringsbrev. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9.3 Höjt skadestånd i diskrimineringsmål

För att fler fall av diskriminering framöver ska leda till åtal och fällande domar bör det också införas ett förbud mot instruktion att diskriminera, göras en höjning av skadestånden i diskrimineringsmål, samt ges arbetssökande som diskrimineras rätt till skadestånd. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett sådant förslag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9.4 Analyser av myndigheters rekryteringsprocesser

Diskrimineringen genomsyrar hela samhället. Diskriminering sker inte bara när mörkhyade sorteras bort i krogkön utan även när kvinnliga invandrare får sämre tillgång till arbetsmarknadsåtgärder än manliga invandrare eller när romer registreras. Därför är det viktigt att DO har resurser att granska inte bara företag utan även samhällets institutioner.

En undersökning från Lunds universitet visar hur hårt diskrimineringen slår på arbetsmarknaden. En arbetssökande med svenskklingande namn får oftare komma på intervju än en med ett namn som låter arabiskt. Trots att de har samma kvalifikationer har Erik 50 procent större chans att bli kallad till intervju än Hassan. Därför är det viktigt att DO har resurser att granska inte bara företag utan även samhällets institutioner.

För att motverka diskriminering vid rekryteringar är det viktigt att i förväg bestämma vilka kvalifikationer som är viktiga och att sedan bedöma kandidaterna utifrån dessa kriterier. Om så inte sker är det lätt hänt att de som rekryterar under rekryteringsprocessen väger in andra aspekter och i stället för den mest kvalificerade kandidaten, väljer någon som liknar dem själva. För att undvika detta är det viktigt med bra verktyg för rekrytering. DO bör därför ges i uppdrag att utveckla verktyg för kritiska analyser av rekryteringsprocesser och bidra till att detta tillämpas på de tio största myndigheterna. Regeringen bör skriva in ett sådant uppdrag i DO:s regleringsbrev. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9.5 Likabehandlings- och mångfaldsplaner mot diskriminering

Alla människor har rätt att söka arbete och arbeta utan att bli utsatta för diskriminering. Ökad etnisk mångfald på arbetsmarknaden är positivt för hela samhället. Det är arbetsgivaren som har huvudansvaret för att motverka och förebygga diskriminering i arbetslivet.

Diskrimineringslagen ställer krav på att arbetsgivare ska främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Det finns också starka skäl för att arbetsgivare bör arbeta förebyggande för att förhindra diskriminering som har samband med könsidentitet eller könsuttryck, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Alla arbetsgivare med fler än tio anställda bör omfattas av skyldigheten att upprätta likabehandlings- och mångfaldsplaner gällande samtliga diskrimineringsgrunder. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2013

Christina Höj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Rossana Dinamarca (V)

Jacob Johnson (V)

Josefin Brink (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)